

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Solske bilancije.

III.

Vse to se vrši v kronovini, v kateri nemščina ni deželni jezik; in v tej kronovini (Primorski) imajo Nemci dve popolni nemški gimnaziji (Goriško in Tržaško) in snuje se jim že tretja v Pulju. Kakor je Bog svet iz ničesar ustvaril, tako je vznikla na visoko povelje duhteča ta nemška cvetka na krških tleh, na skrajnjem rtu tužne Istre, za katero se je pred nedavnim časom izjavila odločilna visoka oblast, da v njej nemščina ni deželni jezik. Izmej 145 na tej gimnaziji do konca leta ostalih dijakov je bilo Nemcev 21, reci jedenindvajset. Tako nerodovitna tla treba seveda močno gojiti; zato so tudi tu po izkušenem receptu Celjske gimnazije osnovali fabriko za nemški dijaški material — famozno „Vorbereitungsclasse“, in ker pri nenaravnih razmerah niti ona ni imela zaželjenega uspeha, naznanilo je vodstvo v letošnjem izveščju (str. 70), da se razširi „pripravljalnica“ na dva oddelka, v „Unter-“ in „Oberabtheilung“. In tu na Primorskem hočejo vzgojiti pristno nemštvo; kajti kakor v Celju, tako i na Primorskem v novejšem času ni nastavljen noben domačin več, ampak samo pristni Nemci, Tirolci, nemški Pemci; javna tajnost je, da je zavržen vsak kolek, ki ga prilepi Slovenec na prošnjo, da bi bil nastavljen na kateri koli izmej omenjenih gimnazij. Facit: če pojde še nekaj časa tako dalje, kakor se godi nekaj let sem, ondaj kmalu domačini na srednjih učiliščih v svoji ožji domovini ne bodo zavzemali drugih mest nego katehetovska mesta in paslužbe — šolskih slug. — Zatorej jako hvalim odkritosrčnost tistega ravnatelja, ki je svojemu suplentu, Slovincu (čegar ime ima po nesreči slov. š v sebi), prosečemu mesta za v Pulj, takoj rekel, naj si prihrani nepotrebne stroške, češ, saj ga itak „ključica“ izdaje in nemo-gočega dela. To jest faktum!

Pod liberalnimi vladami germanizovalo se je načeloma in izrekoma, ali domačini so se nastavljali doma in so s tem ublažili marsikako ostrino brezobzirnih nemčevalnih zakonov. Sedaj se je to temeljito izpremenilo: nemčevanje naj izvršu-

jejo samo pristni Nemci. No mi se ne strahimo niti tega, tudi to bomo preboleli. Celo boljše bode za nas; preje so nas germanizovali domačini, milejše sicer, a ravno zaradi tega uspešnejše in ravno po tem neprisiljenem potu. Omilila se nam je nemška prosveta res, in skoro mi vsi, ki smo se še šolali v prejšnjih nemških gimnazijah, kaj visoko čislamo nemško literaturo in kaj radi nemški pokramoljamo. Sedanji nemčevalni sistem pa bode uprav s svojim nasiljem rodil ne mlačneže, ampak odločne sovražnike ne samó nemške politike, ampak tudi nemškega slovstva in jezika. Saj je naravno, da mora mladeniču predmet, ki mu je prizadel toliko bridkih ur in morda tudi mnogo materijelne škode, roditi le nepozabni srd in skrajno mržnjo.

„Kje pa so naši državni poslanci?“ vzklikne morda nejevoljni čitatelj, „kako se ponašajo v očigled taki žalostni statistiki.“ No, poslancem na čast moram reči, da izimši jednega ali dveh, ki pa iz višjih obzirov ne moreta preostro nastopati, so jako malo poučeni, kar se personalnih vprašanj na naših srednjih šolah dostaje in da bodo, kakor vsak navadni čitatelj, strmeli in delali dolge obraze, ko jim pride ta članek pred oči. Iz lastne skušnje vemo, da so nekateri naši vrli poslanci (zopet z onimi izjemami) tako hudo nevedni v srednješolskih zadevah, da se niti pred ministri ne upajo stopiti „in personalibus“, češ, „da bi utegnili svojemu varovavcu preje škoditi, nego koristiti.“ Saj imajo tudi prav! Resnica pa je to, da, ko bi se hoteli naši poslanci strokovno poučiti o naših srednješolskih razmerah, potrebah in prikrajšanih pravicah, ne bi se bilo samo marsikako imenovanje drugače izvršilo, ampak že „a priori“ marsikako mesto drugače razpisalo.

No, mi nikakor ne zavidamo našim državnikom trdo prisluženih državnozbornih športeljnov, saj kdor oltarju služi, naj tudi od oltarja živi; niti jim ne zavidamo Dunajskega podnebja, katero večini izmej njih izvrstno godi; niti jim ne zavidamo letovišč, v katerih se sedaj mnogi izmej njih od naporenega duševnega delovanja telesno krepe z lovskim, igralnim in drugim športom: z jednim vprašanjem pa se jih vendar drznemo motiti v njih tuskulanskem počitku vse skupaj in vsakega posameznega

izmej njih. Vprašanje pa je to-le: Kaj mislijo storiti v očigled žalostni činjenici, da visoka naučna uprava gromadnemu pritisku slovenskih dijakov do gimnazij doslej ni vedela družih pripomočkov, nego poostrenje vzprejemnih izpitov zlasti iz nemščine in povišanje šolnine od 20 na 40 gld., in da visoka naučna uprava, kakor je razvideti iz imeuovanj zadnjih let in zlasti tudi iz letošnjih, v nedoglednem času ne namerava ustanoviti obljubljenih slovenskih vzporednic na gimnaziji v Celju in Gorici. V informacijo našim poslancem naj priobčim tudi še te-le malenkosti: 1.) Na nižjo gimnazijo jih je samo doslej (v julijskem terminu) vzprejetih 135 v prvo šolo v slovenski oddelek prve šole na veliki gimnaziji. Zategadelj se je vložila zopet prošnja za tretjo vzporednico, ki se je lani odklonila. 2.) Pri julijskem šubu je bilo slovenskih suplentov za profesorje imenovanih — 0.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna VIII. velika skupščina

dné 26. julija 1893 v Sežani na Krasu.

(Oficijelno poročilo družbinega odbora.)

VIII.

Razvoj in gibanje naših podružnic.

3. V pretekli dobi je ovenelo le nekoliko vej velikemu drevesu naše družbe, a da je to drevo v svojem jedru zdravo in polno življenjske moči, spričujejo nam zelene mladike, ki so na novo vzklike. Lani smo izkazali podružnic 105, letos je poskočilo njih število v glavnem imeniku na 123. Te so: Teškoče število: 106. Ženska podružnica v Kranju 107. Cerkuško-Planinske okolice na Rakeku ženska podružnica. 108. Ženska podružnica v Logatcu. 109. Prva Belokranjska ženska podružnica v Črnomlju. 110. Ženska podružnica na Vrhniki. 111. Ženska podružnica za Sežano in okolico. 112. Dornberško. Prvaška ženska podružnica. 113. Ženska podružnica v Idriji. 114. Ženska podružnica za Ajdovščino. 115. Ženska podružnica v Tolminu. 116. Ženska

LISTEK.

Krf.

Krf (Corfu, Korkyra) je največji jonski otok (588 m² in 85.000 preb.), ki je že od starodavnih časov preimeniten v zgodovini človeške omike. Tu so bajé bivali Homerjevi Phaiaki, ono dobrohotno ljudstvo, ki je pomagalo „bogovom jednakemu“ Odisseju, da se je srečno vrnil v svojo domovino. Mnogi zemljepisci sicer oporekajo temu, da bi bil Krf identičen z Homerjevo Scherio, ali to je le prazen prepir za one, ki pomislijo, da je Odisseja le roman, ki je služil kot uzorec Juliju Vernu. Gotovo pa je, da je zavzemal Krf že v starem času zelo važno mesto mej tedaj omikanim svetom. Prvi njegovi prebivalci so bili Ilirci, kakor po vsej vzhodni atrani Jadranskega morja. Ker je bil ta otok zelo prikladna trgovinska postojanka, zato so ustanovili Korinčani na njem svojo naselbino že okoli l. 730 pr. Kr. Ta naselbina je stala južno od sedanjega mesta Krfa na malem polotoku Korkyra (primeri Kvarnerski otok „Krk“) mej zalivom Kalichipulo (Hylläa) in luko Kastrades (Alkinoos). Mejmorje ob korenu

tega polotoka je bilo z mogočnim zidom pregrajeno, skozi kateri sta vodili dvoje vrat v mesto, ki je bilo gotovo tudi obzidano. Od vsega starega mesta se pa ni družega ohranilo, nego razvaline dorskega svetišča, ki je bilo baje posvečeno Asklepiju (na otoku je polno kač).

Korintska naselbina se je kmalu razcvetla, ker je potegnila na se vso trgovino po Jonskem in Jadranskem morji ter postala tako mogočna, da je sama utemeljila nove naselbine, n. pr. Drač (Dyrachium, Epidamnus) in Korčulo (Korkyra nigra v Dalmaciji). To blagostanje je vzbudilo zavist pri Korinčanib, ki so skušali Krfijane z vojsko prisiliti, da bi jim prepustili svojo trgovino. Toda poslednji so bili močnejši in so užugali Korinčane v prvi pomorski bitki, katero pozna grška zgodovina. Ko pa je zavladal Korintu mogočen tiran Periander (625 do 585), tedaj so se morali tudi Krfijani pokoriti svoji začetnici. Znano je tudi, kako se je ravno v Korkyri začela imenitna Peloponeška vojna, v kateri pa je mesto tako oslabilo, da se je moralo skozi dolgo časa klanjati sedaj jednemu, sedaj drugemu svojih mogočnih sosedov. L. 229 podjarmili so si Rimljani otok Krf in odslej je ostal pri vzhodnorimskem cesarstvu (izvzemši kratke presledke) do

l. 1386. Tega leta so si ga prilastili Benečani ter ga jako dobro utrdili kot branik proti Turkom, kateri so otok večkrat napadali, pa vselej brezuspešno (l. 1716 je branil trdnjavo pred njimi grof Schulenburg). Ko je razpadla beneška republika l. 1797, ohranili so Francozi Jonske otoke za se, ali že čez dve leti so jim jih odvzeli združeni Rusi in Angleži ter proglasili l. 1800 „republiko sedmerih zedinjenih otokov“ pod turško nadoblastjo. Na Dunajskem shodu l. 1815 so obnovile evropske oblasti „zedinjene države Jonskih otokov“ pod angleškim pokroviteljstvom, a l. 1863 odstopili so Angleži te otoke novi kraljevini grški, ker je bil prišel na prestol njim „priljubljeni“ kralj.

Otok Krf je popolnoma gorat, zlasti njegov severni del, kjer se vleče mogočen gorski hrbet od vzhoda proti zahodu. Najvišji vrh tega zelo razraštenega hrbita se imenuje Pantokrator, ki doseže nadmorsko višino od 911 m. Proti jugu se gorovje znatno zniža, ali blizu mesta Krfa se zopet popne v gori Hagi Deki do 564 m. S teh gora teče pre-mnogo rečic in potokov na vse strani k Jonskemu morju. Obala je z malimi izjemami povsodi zelo strma in mnogi rti se stegujejo v morje. Okoli in okoli je tudi več manjših otokov. (Konec prih.)

podružnica v Št. Vidu nad Ljubljano. 117. Podružnica v Radovljici. 118. Podružnica v Ljutomeru. 119. Podružnica v Teharjih. 120. Podružnica v Slovenski Bistrici. 121. Ženska podružnica Stari Trg pri Ložu. 122. Moška podružnica Stari Trg pri Ložu. 123. Ženska podružnica v Postojini.*) Ta je bila sicer zasnovana na predvečer lanske skupščine, a formalno nam je bila zglasena še le pozneje. — Iz navedenih imen so č. skupščinarji že povzeli, da so ženske podružnice v veliki večini. (Slava jim!) To pa je v razvoju naše družbe — da rabim besede slavnega pesnika iz nekega njegovega lista do tajništva — „najlepši vspeh, ker se je vzdramilo in na delo stopilo naše ženstvo, to je za nas največjega pomena, rekel bi zgodovinske važnosti.“ Da, čast in slava Vam, žene slovenske in dekleta! S tem svojim činom ste dokazale tujemu in domačemu svetu, da umevate svoj poklic, da imate pri vzgoji slovenske dece tudi ve besedo, da nočete prepuščati nasprotniku nobenega otroka več. (Da, nobenega!) Ve, ki ste po naravi že odločene, da čuvate domače ognjišče, pomagajte po naši družbi zbirati okrog njega mladino, ki jo nasprotnik z mamilom slepi ter vabi v svoje potujčevalne zavode! (Živele!)

Ako privzamemo še poznejše ženske podružnice k letošnjim, štejejo jih vseh 22 z nad 3000 družbenicami — torej lepa ženska armada. (Navdušeni živele- in slava klici, ploskanje)

Če prištejemo člane novoustanovljenih podružnic lani izkazanim, dobimo čez 10 000 članov. (Dobro!)

Kakor je vodstvo ponosno na krepko se razvijajoče ženske podružnice, tako z radostnim zadovoljstvom beleži zopet lep broj novih pokroviteljev, in kakor smo lani veselo konstatovali stotino podružnic, tako letos že naznanjamo prvo stotino pokroviteljev. Pristopili pa so: Tekoče število: 84. Gospica Ana Druškovič v Ljubljani pri Šenklaško-frančiškanski ženski podružnici. 85. Gospica Antonija Kadivec v Ljubljani pri Šentjakobsko-Trnovski podružnici z geslom:

V povzdigo dušno in za čast naroda
Žrtvuemo združeni za darom dar;
In da še plodnejše uspeva stvar,
Duh vodi svetih nas Ciril-Metoda!

(Živela, izborna, plosk) 86. Slovenski klub v Celovcu pri Celovski podružnici. 87. „Trg Litija“ pri Litijski podružnici. 88. Slovanska Čitalnica v Trstu pri možki podružnici. 89. „Dolenjski Sokol“ pri Novomeški podružnici. 90. „Loško-Potoška podružnica“. 91. „Pivska podružnica“ v Šempetru na Krasu. 92. Jakob Aljaš, župnik na Dovjem, pri podružnici „Gorenjska Dolina“. 93. Dr. Vinko Gregorič, deželni primarj v Ljubljani pri možki Šentpeterski podružnici. 94. Anton Hajšek, častni kanonik, dekan pri podružnici Slovenska Bistrica. 95. Gospica Ivanka Škofic pri Šentpeterski ženski podružnici v Ljubljani. 96. Ženska podružnica v Šent Vidu nad Ljubljano. 97. Julij Rozina, trgovec v Pudobu pri Ložu. 98. Ženska podružnica v Kameniku. 99. Narodna Čitalnica v Kranju pri Kranjski podružnici. 100. Gospa Marija Koblar, posestnica v Litiji pri Litijski podružnici. 101. Ženska podružnica v Postojini. 102. Narodna tiskarna v Ljubljani pri prvi ljubljanski podružnici. 103. Dr. Janko Marolt, okrajni zdravnik na Vrhniki. 104. „Novomeški samci“ pri novomeški podružnici. 105. Slovenski bogoslovci v Gorici leta 1893. pri goriški možki podružnici. 106. Litijske in Šmartinske Slovenke št. IV. po zastopnici gospej Ivani Knaflič-evi pri litijski podružnici. 107—109. Šentjakobsko-Trnovska ženska podružnica v Ljubljani št. I. po zastopnici gospej Hedvigi Šubič-evi, št. II. po zastopnici gospej Ivanki Gutnik-ovi, št. III. po zastopnici gospi Minki Marovt-ovi. 110. Šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani. 111. Bralno društvo pri Sv. Ivanu poleg Trsta pri svetoivanski podružnici. 112. Dr. Fran Stor, odvetnik v Ljubljani poleg prve ljubljanske zdaj še pri teharski podružnici. 113. Moška podružnica v Kranju. 114. Ivan Valenčič, posestnik in trgovec v Trnovem pri Il. Bistrici. 115. Franc Jurca, trgovec v Postojini.

*) Pri skupščini sta se zglasili še novoosnovani podružnici: Rožak na Koroškem in možka podružnica v Sežani. (Slava!)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 17. avgusta.

Oficijozen migljaj.

Čim bolj se bliža doba parlamentarnega delovanja, tem gostejše se oglašajo oficijozni čuki. Zlasti Tasfijov leibjournal, Dunajska „Montagsrevue“

je zadnji čas precej gostobesedna, dasi izbira gradivo svojem razpravljanju s posebno previdnostjo. Ko smo včeraj odprli ta list, ki ne črne neinspirirane besede, iskali smo na vseh straneh pojasnila o vprašanju, katero je sedaj najbolj pereče, o dvojezičnih javnih napisih. Iskali smo zaman; oficijozni novinar razpravlja samo o bodoči trdni parlamentarni večini, kakršno žele levičarji, ter dokazuje, da zveze mej Poljaki in levičarji nikakor ni moči sestaviti, to se pravi, vsegamogočni grof Tasffe je ne mara. Ker so levičarji to stvar zadnji čas zopet spravili v pogovor in jo na vse strani pretresali, naj si ogledamo argumente, s katerimi podpira ministerski predsednik svojo voljo in kako si misli on sodelovanje Poljakov in Nemcev. „Montagsrevue“ povdarja, da je umevno, če se Poljaki kot priznani avtonomisti plaše ozke zveze s prizanimi centralisti, vrh tega pa je Poljakom tudi psihologično težko, ločiti se od svojih zaveznikov v Hohenwartovem klubu. Poljakom se vidi zanje najboljše, če si ohranijo proste roke, zlasti ker na ta način zmorejo najbolje varovati svoje posebne interese. Toliko vkupnih interesov, kakor so jih imele frakcije nekdanjega železnega obroča, bi ne imeli Poljaki in levičarji, da se združijo. Levica bi morala izločiti nekatere načelne točke iz njenega programa, premeniti vso fiziognomijo, če bi hotela stopiti v zvezo s Poljaki. Res je sicer, da imata levičarska in poljska stranka še največ vkupnega, ali to se mora od slučajja do slučajja izkazati. Levica ima nalogo, da v takih slučajih pridobi Poljake. Trdna zveza bi se pa razbita ob notranjih nasprotstvih. Če levica sama ne more ustvariti večine, ostalo bo vse kakor je sedaj.

Dva škofa.

V noči od ponedeljka na torek sta umrla dva odlična cerkvena dostojanstvenika, Graški škof doktor Zwerger in St. Pöltenski škof dr. Binder. Zwerger se je rodil l. 1824. v Altreju na Tirolskem, bil dvorni kapelan na Dunaju, potem prošt v Tridentu ter postal l. 1867 knezoškof Graški. Pokojnik je bil odličen duhovnik, a bojevit in nad vse fanatičen. Njegov ideal je bila prevlada cerkve nad državo. Prijatelj Slovencev ni bil pokojni vladika. Dasi biva v njegovi dijocezi mnogo Slovencev, preziral je je vedno in deloval na to, da bi se tudi v cerkvi nemčili. Pošiljal je Nemce v slovenske kraje in ti so delovali v njegovem duhu. — Škof dr. Binder je bil miren in tih duhovnik, ki je živel samo za svoj poklic. Rojen l. 1821 v Laachbu na Gorenjem Avstrijskem, služboval je kot duhovnik v raznih krajih in postal l. 1872 škof v Št. Pöltenu. Odlikoval se je kot bogoslovni pisatelj, bil je goreč katolik, a zelotov ni trpel in se na pr. odločno zoperstavil delovanju dra. Scheicherja, ki je v nekem oziru podoben Mahničju, samo da je dosti boljši in inteligentnejši od tega.

Madjari in Rusi.

Bivši tajnik v avstrijsko-ogerskem ministerstvu unanjih del, neki Julij Rimler, objavil je te dni v listu „Pešti Naplo“ senzačno razkritje, katero obuja sedaj še večjo pozornost, ker je potrjujejo ugledni in verodostojni madjarski politiki. Rimler je v svojem članku razložil, da so ga vodje madjarske neodvisne stranke, to je Kossuthova stranka, najeli, naj v njenem imeni posreduje v Parizu in v Peterburgu, da bi se začela akcija zoper trojno zvezo, katero bi bilo nadomestiti z zvezo rusko-francosko-madjarsko. Glavni namen te akcije bi bila seveda popolna neodvisnost Ogerske. Kossuthovci ostanejo vedno kar so bili. Rimler je tudi res skušal priti v dotiko s francoskimi pisatelji in politikimi ter je izposloval, da so francoski listi pogrevali stare simpatije za Madjare. Potoval je potem na troške neodvisne stranke v Petrograd, kjer sta ga grof Zichy in francoski vojaški attaché upeljala v politične kroge. Rimler je v interesu svoje misije govoril z grofom Ignatčevom, z generali Kirčevom, Bogdanovičem, Durnovom in Černajevom, s knezom Trubeckim, najvišjim prokuratorjem Pobedonoscevom, ministrom Deljanovom in mnogimi drugimi uplivnimi državniki. Rimler ni ničesar opravil; morda tudi ni bil pravi mož za taka pogajanja. Iz njegovih člankov je zanimivo le to, da je madjarska Kossuthova stranka, ki zastopa jedro madjarskega naroda, skušala s pomočjo Rusije in Francije otresti se zveze s Cislitvansko. To je dokaz, da so Madjari še vedno sovražniki monarhije, dasi imajo v njej vse mogoče pravice in predprave.

Vnanje države.

Volilno gibanje na Francoskem.

Čim bolj se bližajo volitve v francosko zbornico, toliko živahnejše je volilsko gibanje. Bivši minister Lockroy, ki kandidira v Parizu, postal je skoro žrtva strankarskega fanatizma. Neki volilec napadel ga je z revolverjem in ga nevarno ranil. — Clemenceau potuje po svojem volilskem okraju in se trudi na vso moč, da si zagotovi mandat. Borba bo vsekako jako srdita, ker so se razne stranke zarotile zoper tega, nekaj vsemogočnega politika. — Ministerski predsednik Dupuy je te dni na volilskem shodu v La Puy preciziral vladni program in v prvo vrsto postavil vprašanja o združitvah, o finančnem položaju in o socialnem vprašanju. Glede združitve delavcev v sindikate izrekel se je Dupuy precej nejasno. Poudarjal je namreč, da ima država dolžnost pospeševati sindikate, da

pa jih je tako nadzorovati, da ne bodo država v državi. Glede finančnega položaja ni minister povedal nič novega, glede socializma pa se je izrazil jako zanimivo. Rekel je, da mora socialno zakonodajstvo spoštovati individualno lastnino in svobodo dela, skrbeti pa za delavce v slučajih bolezni, invalidnosti ali onemoglosti; kjer ne zadoščajo sredstva posamičnih občin za dobrodelne namene, pomaga naj ves departement in eventualno tudi država. To je jedro Dupuyjevega govora. S tem je povedano, da hoče vlada storiti principijelen korak in v dobrodelne namene pritegniti tudi državo. — Glede bodoče parlamentarne večine je rekel Dupuy, da ne bode vanjo vzprejel ekstremnih strank, ampak samo tiste, ki stoje nepremično na republičanskem stališču.

Domače stvari.

Fran Gestrin †.

Bliskovo hitro raznesla se je včeraj popoldne po vsej Ljubljani tožna vest, da je po dolgotrajni in mučni bolezni zamrl Fran Gestrin. Vsem, ki so ga poznali, bil je ljub in drag, in vsem je žalostna vest o rani njegovi smrti pretresla dušo in srce.

Rodil se je Fran Gestrin v Ljubljani dne 1. decembra 1865. l. Oče njegov, Josip, bil je obče čislani mož, barbar, ki si je s svojo marljivostjo in delavnostjo prištedil precejšnje imetje. Umrl je že pred mnogimi leti, dočim je mati šele pred nekaterimi leti ponesrečila. Po dovršeni ljudski šoli vstopil je Fran Gestrin l. 1877. v Ljubljansko gimnazijo ter maturiral l. 1884. Že na gimnaziji bil je Gestrin ljubljenec profesorjev in sošolcev. Bil je marljiv ko mravlja, vesel in postrežen, ljubezniv in značajan ter se s tem prikupil vsakomur, kdor je z njim prišel v dotiko. V prostih svojih urah bavil se je najraje s književnostjo, prebiral odlične proizvode svetovne literature in se učil ruski in češki, katera jezika si je korenito osvojil. Po prebiti maturi odšel je na Dunaj, se vpisal kot pravnik na vseučilišče in zajedno vstopil kot jednoletni prostovoljec pri pešpolku št. 24. Po zvršenem vojaškem službovanju prebil je častniški izpit in bil nekaj mesecev potem imenovan poročnikom v rezervi pri domačem pešpolku št. 17. — Ker ni čutil v sebi poklica do pravoslovja, prestopil je na modroslovno fakulteto in se preselil v Gradec. Tedaj se je začela zanj doba veselega dijaškega življenja. In Gestrin je bil rad vesel! Rad je sedel mej tovariši, kjer se je kaka modra beseda rekla, rad je slušal petje slovenskih pesmij in če je bil dobre volje, je tudi sam pomagal. Kamor je prišel, vzprejeli so ga z odprtimi rokami in starci in mladi bili so radi v njegovi družbi. Znal je prijetno pripovedovati, bil je duhovit in dovtipen in oživil najpustejši krog. Vse to pa ga ni odvrčalo od resnega delovanja. Mimo svojih študij bavil se je z leposlovjem in vstopivši v vrsto „Zvonovih“ in „Slovonovih“ sotrudnikov obrnil je s svojimi pesniškimi prvenci nase občno pozornost. Splošno se je priznavalo, da je Gestrin nenavaden pesniški talent, ki utegne slovensko literaturo še izdatno obogatiti. Vrh tega je tudi še marljivo prelagal najboljše proizvode z češke in ruske književnosti in dopisoval raznim političkim listom.

Dovršivši modroslovne nauke pripravljaj se je za profesorski izpit, v tem pa bil nekaj časa suplent na učiteljski v Gorici in pozneje v Mariboru, kjer je maja meseca lanskega leta tako nevarno obolel, da se je moral službi odpovedati. Vrnil se je v Ljubljano ali tudi tukaj ni okrevaj, bolezen, katero je bil dobil predlanskim pri vojaških vajah okolu Celja, ni bila ozdravljiva, hiral je od dne do dne, venel kakor cvetka v solčnih žarkih, dokler ga ni včeraj opoldne na občo žalost pograbila neizprosna smrt.

Gestrin si je kot pesnik in pisatelj postavil s svojimi spisi trajen spomenik. Njegove pesmi svedočijo, da je bil pravi pesnik po milosti božji, originalen talent, ki je znal svoja iz dna srca izvirajoča čustva zaoddevati v dovršeno obliko; jedina večja njegova povest „Iz arhiva“ svedoči, da je bil tudi nadarjen novelist. Koliko krasnih osnutkov pa je po-

nesel soboj v prerani grob! Nameraval je spisati daljšo povest „Zimska roža“, napravil si je načrt za dramo in vse to in še mnogo drugega ostalo je nezačeto ali nedovršeno. Koliko je on čeških in ruskih povestij preložil, to se sploh ne da naštet. Samo za dramatično društvo preložil je več kakor 30 iger in še nekaj dnij pred smrtjo bavil se je s prelaganjem opere „Der Waffenschmied“ ter pripovedoval prijateljem, kako bridka čutila so ga navdajala, ko je slovenil znano pesem „I jaz bil mladenič sem kodrastih las“

Leto dnij je hiral, a dasi je vedel, da mu ni pomoči, deloval je vender do zadnjega diha. Vsa plemenitost njegovega značaja, vse goreče njegovo rodoljubje pa se spozna iz njegove oporoče. Volil je baje, izvzemši nekih malenkostij, vse svoje okoli 25.000 gld. znašajoče premoženje „Pisatelj-skemu podpornemu društvu“; hkratu želel je, naj se zanj zvoni samo na pokopališču in da ga naj na zadnjem potu spremlja samo jeden duhovnik.

Z Gestrinom zgubil je narod slovenski uzornega rodoljuba, plemenitega moža, dubovitega pesnika, jeklen značaj, zlato dušo, izgubil je jednega najboljših sinov in solznimi očmi mu kliče v rani grob: Večna slava Franu Gestrinu!

Drd. Anton Bilc †.

Iz nemškega Gradca nam prihaja žalostna vest. V tamošnji bolnici izdihnil je včeraj svojo blago dušo naš rojak, odvetniški kandidat in doktorand prava gosp. Anton Bilc, mlad mož, velike nadarjenosti, uzornega značaja in iskrenega, neupogljivega rodoljuba. Anton Bilc rodil se je leta 1863. v Zagorju na Pivki kot sin siromašne slovenske obitelji; dovršivši v Ljubljani gimnazijske studije posvetil se je pravoslovju ter hodil na Dunaji štiri leta trnjev pot slovenskega dijaka-siromaka. V trdem boju za vsakdanji kruh dovršil je pravoslovne studije z lastnimi novci prebil je vse težave, a tačas sprejel je v sebe tudi kal smrtne bolezni. . . Po dovršenih pravoslovnih studijah vstopil je l. 1887 kot koncipijent v pisarno g. dr. Staniča v Tolminu, potem preselil se v Postojino v pisarno pokojnega dr. Pitamic-a in po smrti tega svojega šefa podal se je v sodno prakso v Gradec, kjer ga je sedaj toli prerano dohitela smrt. Umril je za kostno tuberkulozo. — Anton Bilc bil je povsodi kjer je služboval, poleg tega pa tudi za svoj domači kraj neprecenljiva narodna moč, bodisi kot izboren pevec in pevovodja, bodisi kot neustrašen bojevnik za našo narodno stvar. Poleg tega bil je vsled svojega čistega značaja in izredne ljubeznivosti povsod priljubljen družabnik; njegovi ožji prijatelji pa smo še posebno spoznavali zlato prijateljsko srce Antonovo. Da je bilo blagemu pokojniku sojeno daljše življenje, tedaj bi bil brez dvoma stopil v vrsto najodličnejših slovenskih mož in mnogo, mnogo storil bi bil za narod, katerega je ljubil iz dna svoje duše. A sojeno je bilo drugače in sedaj, ko je stal hvala svoji marljivosti, na pragu gotove eksistencije in lepše bodočnosti, sedaj ko bi bil imel pričeti uživati sad dolgoletnega napora in trpljenja, sedaj moral je v samotni grob tam v tuji, nemški zemlji. Ubogi prijatelj! Naj bi ti ne bila pretežka tuja zemlja! Vsi ki so poznali blagega pokojnika in zlasti narodna društva, v katerih je deloval s tolikim navdušenjem ohranili mu bodo časten spomin, prijateljem pa ne bo izginil iz srca nikdar. Z Bogom in na svidenje nad zvezdami, ti zlata slovenska duša!

— („Radogoj“) darovali so povodom tridesetletnice Kranjske čitalnice s prošnjo, da se upišejo mej ustanovnike gospodje: Vinko Majdič, veleposestnik v Kranji 100 kron; Ivan Gogola, c. kr. notar v Ljubljani 100 kron; Ivan Šabec, veleposestnik v Trstu 200 kron; dr. Ivan Tavčar, odvetnik v Ljubljani 200 kron; Ivan Hribar, generalni zastopnik banke „Slavije“ v Ljubljani 100 kron; Anton Božič, veleposestnik v Podragi 100 kron; Fran Hmelak, veleposestnik v Lokavcu pri Ajdovščini 100 kron; Ivan Murnik, cesarski svetnik v Ljubljani 100 kron; Filip Zupančič, stavbinski mojster v Ljubljani 100 kron;

Ferdinand Souvan, veletržec v Ljubljani 200 kron; Viktor Globočnik, c. kr. notar v Kranji 100 kron; Peter Mayr, posestnik v Kranji 100 kron; Ciril Pirc, trgovec in posestnik v Kranji 100 kron; dr. Elvard Šavnik, c. kr. okrajni zdravnik v Kranji 100 kron; vsi vkup torej 1700 kron. Nadalje pristopil je kot ustanovitelj z zneskom 100 kron tudi g. dr. Jarnej Glančnik, odvetnik v Mariboru. Beležec z velikim veseljem te sijajne dokaze narodne požrtvovalnosti, priporočamo rodoljubne darovalce v posnemo; Kranjska čitalnica pa more poleg zadovoljstva o prekrasno uspeli tridesetletnici čutiti tudi ponos, da je ravno nje slavnost bila povod tej plemeniti požrtvovalnosti.

— (Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda) Uredništvu našega lista so poslali danes kronine darove za družbo sv. Cirila in Metoda: Iz Sevnice poslal je g. D. Kurent 15 kron 42 vin. kot darilo tamošnjih rodoljubov; darovali so: gg. I. Končan, D. Kurent, F. Küsel, Ant. Cvenkl, Mart. Kozinc, L. Dereani, M. Štrbenc, J. Čuber, A. Fabiani in L. Kišek, vsak 1 krono; po „čebularici“ na pustni večer strženih 3 k. 90 vin. in v veseli družbi pri Cimperšku nabranih 1 k. 52 vin. — Iz Št. Jurja ob južni železnici „dve štajerski Kokranki“ vsaka 1 krono. — Skupaj vzprejeli smo danes 17 kron 42 vin., katere izročimo vodstvu. Živile rodoljubne darovalke in darovalci in njih nasledniki!

— (Za „Narodni dom“) v Ljubljani izročila je uredništvu našega lista gospa Josipina Počiva vnik, soproga g. restavraterja „pri Lloyd u“ v Ljubljani 10 kron, katere izročimo vodstvu. Živila!

— (Slovenske pevce v Ljubljani) brez razločka opozarjamo na današnji poziv k skušnji, ki bode danes zvečer ob 8. uri v prostorih „Glasbene Matice“, da izkažemo poslednjo čast pokojnemu pesniku Franu Gestrinu, katerega pogreb bode jutri popoldne ob 1/2 6. uri.

— (Pevskega društva „Ljubljane“) včerajšnja vrtna veselica pri Virantu obnesla se je, kljubu temu, da je v zadnjem trenutku odpovedala godba, v vsakem obziru popolnoma povoljno. Mej odličnim občinstvom zapazili smo tudi vrle odborove člane Kranjske čitalnice, ki so počastili to veselico. Pevske točke izvajale so se prav povoljno, mej katerimi je „Zrinski Frankopanka“ posebno ugajala in se na splošno zahtevanje morala ponavljati; istotako tudi čveterospjev „Oblačku“. Pevskemu vzporedu dodale so se še pesmi: „Putnica kola“ in „Slovenec in Hrvat“. Za tem vršila se je razdelitev dobitkov na kegljišču, kjer se je napravilo nad 1600 serij. Priborili so si sledeči gospodje nastopne dobitke: I. in III. gospod Rudolf Starovašnik, II. gosp. Fran Vizjan, IV. gosp. Karol Žužek, V. g. Matija Golob in VI. za največ serij gosp. Fran Vizjan. Vseh „devet“ ni napravil noben borilec, vsled česar je v to namenjen dobitok ostal društvu. Ker je imelo društvo tem povodom nad 270 gld. kosmatih dohodkov, in gotovo 200 gld. čistega dobička, odločil bode odbor del tega zneska za napravo zastave, katero si hoče društvo kar najpreje omisliti.

— (Prihodnji promenadni koncert) vojaške godbe domačega pešpolka bode v nedeljo dne 20. t. m. v „Zvezdi“, kakor nam javlja mestno vojno poveljništvo.

— (Tridesetletnica narodne čitalnice v Kranji.) Kako žive simpatije goji slovenski svet za vrlo narodno čitalnico Kranjsko, katere tridesetletnice se je udeležil tolik broj društev in deputacij, kaže tudi število došlih pismenih in brzobjavnih pozdravov. Pismeno so čestitali: g. deželni glavar O. Detela, Vipavska čitalnica (ki je poslala 10 gld. za olepšavo Preširnovega nagrobne spomenika), g. dr. Milan Amruš iz Zagreba, državni poslanec g. vladni svetnik pl. Globočnik in g. Fran Bradaška gimn. ravnatelj v pokoji v Gradci. Brzobjavi došli so nastopni: Ajdo vščina: 1. Kretanov, Jošca, družina Lokarjeva, 2. društvo Edinost; Beligrad: Dav. Jenko; Borovnica: 1. Nar. bralno društvo, 2. Lor. Verbič, Josip Verbič, dr. Furlan, Fr. Papler, Stefan Furlan, Fr. Verbič, Alojzij Zajec, Josip Dekleva, dr. Hudnik; Celje: 1. Čitalnica Celjska, 2. dr. Pavel Turner, Dragotin Hribar, prof. Bezenšek; Dunaj: Slovenijani Dunajski; Gorica: Čitalnica Goriška; Idrija: Delavsko bralno društvo; Kanfanar: Ivan Cotelj, kaplan; Kostanjevica: Gregorič, Vašič; Krško: dr. Mencinger; Ljubljana: pevsko dru-

štvo „Slavec“; Ljutomer: Čitalnica Ljutomerska; Mokronog: Bralno društvo; Novomesto: 1. Čitalnica Novomeška, 2. Dolenjski Sokol, 3. Bivši predsednik Škerlj, 4. dr. Gestrin, Golja, dr. Kolšek, dr. Pfeifer, dr. Prevec, dr. Rozina, dr. Šegula, dr. Tekavčič, dr. Treo, dr. Slanc, Grossman; Ptuj: 1. Čitalnica Ptujška, 2. Odbor slov. pevskega društva v Ptuj; Postojina: 1. Čitalnica Postojinska, 2. Gasilno društvo v Postojini; Št. Peter: Narodna čitalnica v Zagorji; Trbiž (z Višarj): Lilek, Hrast, Gričar, Šarabon, Rumpl, Soklič, Štraus, Atanasalis; Trst: dr. Glaser; Vel. Lašče: Pri Grebencu zbrani rodoljubi; Zagreb: dr. Celestin. — V poročilu o slavnosti tridesetletnice nam je popraviti, da je župan g. K. Šavnik pri banketu nazdravil mestu Ljubljanskemu (ne Sokolu), g. B. Vodušek pa je napil Ljubljanskemu Sokolu. — Dalje nam je dostaviti, da se je po izročitvi srebrnega latorovega venca na čitalnično zastavo predsednik čitalničin damam darovalkam zahvalil. Povdarjal je, da mu skoraj primankuje primernih besed za dostojno zahvalo na prekrasnem daru, katerega on v imenu čitalnice hvaležnega srca sprejme, ker je prepričan, da to izvanredno odlikovanje ne velja toliko čitalnici, kakor načelom, katera je čitalnica neustrašeno zastopala dolgih 30 let, to je narodnostni ideji, za katero bo čitalnica tudi v prihodnje navdušeno in vztrajno delovala. Krasni venec na čit. zastavi pa bo dokazoval še poznim rodovom, kako probujene v narodnem oziru, kako navdušene in požrtvovalne so bile Kranjske dame čitalničarke za narodno stvar in kako iskreno rodoljubje jim je polnilo blaga njihova srca, rodoljubje, ki naj bi služilo mlademu ženskem naraščanju našega mesta v spodbujajo in posnemo.

— (Pevsko društvo „Lira“ v Kamniku) priredi v nedeljo dne 20. t. m. veselico s posebno zanimivim vzporedom, katerega priobčimo v jedni bodočih števil. Pri tej priliki nastopil bode prvi-krat društveni tamburaški zbor pod vodstvom neumorno delujočega gosp. Stelé-ta. S tem je vrlo društvo „Lira“ storilo zopet izdaten korak naprej za živahnejši razvoj društvenega življenja v Kamniku.

— (Narodna čitalnica v Tolminu) priredi koncert v proslavo rojstnega dne Njega Velečastva cesarja na predvečer 17. avgusta 1893 ob 9. uri v prostorih čitalnice. Vzpored: 1.) Overture „Vas v Gorovji“, Titel. Svira septet, Tolminskih diletantov. 2.) „Avstrija moja“ moški zbor. A. Nedved. 3.) „Slovanski plesi“. A. Dvořák. Svira na pianu g. dr. Feliks Kovačič. 4.) „Glasbene slike“. I. Phönig. Septet. 5.) „Kitica slovenskih narodnih pesni“, mešani zbor. A. Foerster. 6.) „Mornarjeva tožba“, moški zbor z bariton-solom A. Hajdrih. 7.) „Potpourri čeških narodnih pesni“. Septet. 8.) „Slovan na dan“, mešani zbor. H. Volarič. — Prosta zabava. Vstopnina za osebo 30 kr., sedež 20 kr. Polovica čistega dohodka namenjena je društvenim svrham, polovica bolniškemu zakladu občine Tolminske.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 16. avgusta. Nekateri listi poročali o sumnih slučajih bolezni v vojnem taboru v Brucku. Bakteriološka preiskava dejektiv pozitivno dokazala, da je izključen sum kolere. Zdravje vojakov na Dunaji in v okolici prav povoljno.

Praga 15. avgusta. Po noči na dveh vojaških vežbališčih odnesli neznani storilci svarilne table z nemškimi napisi.

Lvov 16. avgusta. Poslednjih 48 ur v okrajih Nadvorna, Stiatyn 24 novih slučajev kolere, umrlo 11 bojnikov.

Pariz 15. avgusta. Volilna borba je najhuja v volilnem okraju Clemenceau-a, ki je govoril v raznih krajih. Pri letnem banketu bonapartistov zastopal je princa Napoleona baron Légoux, kritikujoč prav ostro postopanje zbornice. Rekel je, da v sedanjih razmerah pridejo bonapartisti do vlade ter napil francoskemu narodu.

Peterburg 15. avgusta. Ruski konzul v Sarajevu, Pakonyi, nastopil dopust in dobi pozneje drugo službo. Začasno vodi konzulska opravila ruski poslaniški tajnik v Bukureštu, Ingelstrom.

Berolin 15. avgusta. „Reichsanzeiger“ javlja, da je imenovan predsednik državnega urada, Koch, tajnim svetnikom z naslovom ekscelencije.